12

U. B. BERGEN
Ms. 193/b

Ad Memoria.

Jeg har Ære herved at tilsende Dem Kongl. Majts naadigste Forordning af 21de Septbr 1753, med de Nordlandske Indbyggere, i Anledning 1ste Capit. 1ste Artikul forbørdelsen, i Dets 3die Membro Jamf. Kiøb og Salg af Bier og Fiskere, som Dem ellers bekiendt, og om nogle Dele, hvorom ikke samme Forordning, eller Dens nærmere Declaration, maatte give Dem Tvivl og Betænkning, Deres Forslag og Betænkning derover, saasnart Dem det er mueligt, at indsende. Jeg har ikke Tvivl, at De vil have Deres Forslag saaledes indrettet, at Deres Forslag kan blive approberet af Deres Medinteressenter, saa vel som af Deres Medborgere.

Ligeledes har Kongl. Majt allernaadigst befalet, at Deres Forslag ikke alene skal indsendes til Deres Nordlandske Medbyggere, men ogsaa til Deres Medinteressenter i Romsdalen og Sundmør, hvorfor jeg ogsaa har ladet Dem tilstille Copier af Forordningen, saa at De kan have Leilighed til at communicere med Dem, og Deres Forslag kan blive saa meget mere overensstemmende.

Jeg har ikke Tvivl, at De vil bestræbe Dem for, at Deres Forslag kan blive saa beskaffen, at det kan blive approberet af Deres Medinteressenter, saa vel som af Deres Medborgere.

Ligeledes har Kongl. Majt allernaadigst befalet, at Deres Forslag ikke alene skal indsendes til Deres Nordlandske Medbyggere, men ogsaa til Deres Medinteressenter i Romsdalen og Sundmør, hvorfor jeg ogsaa har ladet Dem tilstille Copier af Forordningen, saa at De kan have Leilighed til at communicere med Dem, og Deres Forslag kan blive saa meget mere overensstemmende.

Dig at almen: regler i det mindste, at den Opsig-
gelse som en Part skal give til Ophævelse af en
paa Klagtes Hjemsted indgaaet Leiekontrakt
paa Hvirvelbro Havn til almindelig
Kjøbstads Havn [illegible] til almindelig
Kjøbstads Havne-Forordninger
for Kristiansand, Stavanger, Bergen,
Throndhjem, Christiansund, Molde,
Arendal, Porsgrund og Larvik,
Laurvig, og den Ramsdalske, Sandmoe-
ne og Bergenske Fiskedamme Rund-
skue over Nærværende Collegium
nærmere angaaende, og Alternativ
stridende med den anden om den
i Norge Tilbørlige Hjemmel samme-
steds at den fiskeriske Consument
Forsyning ved de der Stedet distrikt, som
med Fiske-Varer tilbud Handel drives
den tilladte Fiske-Sort, ligesom de Fiske-
redskaber i Nordland Amt Conf. andre
Ramsdalen og Sandmoer med Kaabskier
og Fiske-Garn med Rundfiske-
Garn Rundfiske Vidtløftigheder ved Skjær paa
Sam i nogle Aspekter paa Grund tilladte i Rams-
dalen og Sandmoer, Amtets almindelige
nogle gjennem Commissionairer, Enkelte Tvistig-
heder ved Rundfiske, Hvor ved det Grund Gaa-
sund ved Landets Kyster. Den den Norske
Rundfiske er blevet Skeg for 4½ Tdr Vog; Den
Dens Gjennemsnitlige Vidde for maaned Fre Gange
at for Dundel, Garn den Sandmoer Rundfiske
Ende blevne gjort, Man Vog Rundfiske mangen

Ellers forbrukt med circ. 30 a 40000 Dager og følgelig at antal af circ. 80000 Dager kundskabs Fartøier, aar ind efter: I sedvanlig Kundmøres Kaadstion er Ellers Byen Centralt, ja ind 7 a 8 ℔ Bog, saa alt saa Fisk gjorde sig Fien og Handelen skadelig.

Dette ikke skadelig, saa vilde den Nordre Indbyggerne øyensynlig under gang, dette oprøder nødvendig for Byens nødige og velstandige Negotie: og forsyne sig tydelig indskrænket, som den Egne Land Produkter af saa faa Slags, uden øyensynlig paa Landets Almindelige Fordrel. — Da Molde og Christiansund fik Told-Fors Privilegier, indskrænkede Hollandske Fiske-Handelen sig af alle Steder Undtagen Fordrel, og af Indbyggerne Bergen med Handels Diversion, Ligesom Indbyggerne dette Steder, som af Naturen nødvendig Handels Plads, under Indbyggernes Velstand og Ligevægt, saa under Molde, Christiansund og Trondhjem, ikke uden med Forskrækkelse Tilskuer kan see Byernes Ruinering, som Landsproduktets Omsætning Rådstuens, under 22de Marts Kommissionen Indbyggerne i Molde Petitionerede om Byens Forbedring af Molde. Dette ikke Hollenderne, som saa den Indbyggerne, og som for Byens Vesen Nytte ikke i de 2 a 3 Aarrækker Mandskab, gjennem Bergen forbi de Steder

Hvor nogen paa den forskjellige Maade kunde forlange Told af saadan den første Vare Kundskab, uden den paa Fuldmagten var oplyst, allerhøjest til saadan forend at Bergen kom ved Stikke blive nødtvungen at opgive Nordlandske Kundskab, som ingenlunde at Conservere dette Handel, saalenge Land og under Regimente blive nødsaget at forbinde paa Handelens underhaanden og Fallers Vine. Det blev nogenlunde paa Eggert Ord Forordningen af 12te Septbr 1753, Kruget til at Kunde dette Handel Rigtigt Hollenderne ikke Lide, da Kjøbmandskab af Denne Vare Gjenstand, det kun den paa En Hollandsk Skibe Handel drog: Bergen kaste dog sin Kompas, og paa Land Majestæts Undersaatter Kjøb igjennem Holland giorde Anskaffelse om Liverdien af Lach Vaaren 1000 Vogn Kundskab i Romsdalen, til Denne Anskaffelse ikke mangfoldiggjorde Kundskab, som da kun var af Overflødig Gods, Paa mat der ikke Opbringe: Gjenstand kunde som nu ikke Lide Tab saadant: vedkommende mat. Skibe Lach Eiere kommelig vidende.—

Ikke desto mindre vil man paa Handelens Argumentere det lidt Gunstigt stemme.—

Vores Handels vedkommende ing saa Lang Gunstigt Landlig falger, mang af: Land Vaaren Bergen Lach Island, allerm af Commendere den første Vare Kundskab, som vanskjen Opkjøb igjennem Molde, ved Christ Landsind Land vedkommende, og som Han—

saa kazard at engelsk Skibs, kunde saa passere for sin Rundfisk, naar saa ved sin Ingress und-
vorden at Lastemaalet var blevne ødelagt.
Derved kunde jo alene vil mucht sig den
fordt og sine skadelige egenmægtige Indretninger
ligesaand, hvis ind og spillet saa vidtgaaende
Love i Holland og Provenire, som de der
ligesaa strid strid strid, som de gaar blevne
Indlagne den Tvilighed og saa at forskaffe
sine Folk og Fordeelagtig forskrevne expe-
dition, som u-disputerlig ligge som Øyed-
mærke negotien, og giøre Fiske-Handelen
Lit.
Hvorfor det høje Collegium
vilde den Correspondence, i underdanne de, Holland-
ske Fiske-Handelsmænd og deres Commissionairer i
Bergen, Molde og Christiansund, og hvorom
Deres allernaadigste Kongl. Majestæt de un-
derdanne Commissionairer, nedre end at: Kongl.
Majestæt for Øyne, stille Deres dybeste Ind-
stilling saadant at: Kongl. Majestæt allernaadigst
behage, Skulle Deres underdanne Indstand-
mæerster Allegeance ej-strikende regne at: giøre
de Holland-ske Fiske Handelsmænd, Deres negle
Deres sikre forbedrede Indsmugle Fiske-Handel
lem sig tilsinde og gaa Deres Commissio
nairer i Bergen til Handene Ordre, paa
Kundskab Ophør, skulle de i alle Stilde
Deres Pligt, det de søgte de med saadan Deres
Og saa ærbødig at opfylde, dennes
Deres Høimægtes Allernaadigste Befalinger

Lignelser andre steder, hvor Apostlerne Gudstjenesten
Eliger Menighed. —

Det skal mærkes at: gjorde de forhadtes
Gud Kundskab paa Landmøder og Kon-
dahlen, som de ikke vilde have Gud i deres
Øyne at forsmåede at tilstede Disse Lærer
Kundskab Virkninger, maatte de nødvendig
Eu saadan Gudsfrygt opstemme Som
Synes for-Øyne, at ikke Landets al-
mindelige Hænder, ved Vidskabernes
Gudstjeneste Ustyrighed og misbrugelse, Elle
Ej vor for Synden og tilligemed mineres
Dig Drev. —

Eliger der i Engeland fik gode Lær-
rer Provinsens Hænder, for at opsige
Og Erfaren det Almindelige.

Det skal grundes / Kongerne Bevord
/ som det Bindelige er / at: Danmarks mand
Egnen det Som de Norge og mær / i Sær-
Syndelig Sød / Norges Gudskjelse Gud-
Øyne i modtage Sinn, omend Livet
Luden af Fædrene, skal for tilligemed
vige Konne Priser Der Gjøre sig Fortrøstet,
Skovningen mere, Skulde det ikke Kom-
Sige at: det Fædrenes Almen, Skor at
Fælles Sin Ære ren Skaden, og vi Kor-
Skam Vore Øyne Lyst Lasten mat Elsie
Jugdrenende at: de ikke at Vanken
Sigsød Skulde Kunde Bort sig Drev, og
Eligen den Vigtigste Hændel-Gjerne Norge

Inskrift. For dennem handelsgrenes conservation, som er Grev Landets Velstand, paa hvilken det og Landets Handel mand ikke tale, maae i Erfindelighed den Nordlandske Fiskerie paa Fiskevandet ikke indskrænkes. Land saadant ikke gives, saa Handelen vorde under kastet sin Skiebne. —

Skal vi som Bergenske Commissairer i følge det høj Kongelige Commissorii [illegible] paa Byen med Borgernes Rogn[illegible] prinden noget, saa bliver det fornemmelig at: I.C. Byen med Borgerne og Fiskerne i Bergen med Deres flid og Erfarenhed Aarlig maa opnæ, Handel og øvrige Nordre Stæder, af u-forfarne ved vidrøre, i det En- eller Liber og forskiellige Sorteres Rundfisk som de ikke forskiær, veer paa Land at afskille.

Hvor der giøres Calculation Over slige afskibningers netto indkomst i Holland saavel som over den u-Sorterede Rundfisk det Vindmarkske Compagnie der paa Egen Regning afsender, skeer det paa Grund af Erfaring, at de Nordlandske Fiskerie og Sorterede Rundfisk giør Byen i Bergen paa Rog og samt eller at saadant forderver Handelen, under Mineter den Finmarkske og de øvrige den Finnmarkske Kiøb, er det at Erfare. —

Dersom den Kiøbing af Rundfisk og Erfaren Kiøbmend Klage Erfaring at: indskrænke det paa Bergen paa Kiøbing

Handel mellem Nordmænd og Hanseaterne, hvad der
ikke alene paa de alle Steder fremgaar, og
tillige erfares daglig af Indfødte og Udlænd-
inge, og ikke mindst vil Deres Excellence
Herr Geheime Etatsraad og Ridder af Dannebrog
høje Collegie være for bekendt og
klart ikke disse Handels Ting.

Norge er et Land som har mange
exporter Varer, og Island
og Grønland ikke saa mange Artikler, som ikke be-
høves Land, Land, og Nordland
Nordmænd i Hjemlandet, har man i de fem
sidste Aarhundreder, da man med
100:000 Bogter paa Skinder fra Bergen
for Hollandske Regning til saa ypperlige
Priser at det neppe kan beregnes an-
det med det mon formindske Skibs-
fart, og saa længe Mennesket godvilligt,
indretningen overgaaet, kan den ikke
i Egnen med Hollandske eller Flamske Fiel
som for nu i alden er Brug, og Egn-
sen ikke mentionere Fiskeriet, saa længe
mange Aar ikke ville forsvinde.

Den Nordlandske almue kan
for sikre Aarene i Stand Norges mest vale-
rede Fiskeriggrene. Det har for alder
lidt ved Fremmede Regjeringen i det Indre af
Handelen paa Bergen, mens nu Skibene
allene af Grunde. De konstaar saa ikke
Deres Interesse, at de, ingsted ved Kystvandet
og i en lang Bræ, giennem Aaret de Nordre
Skoder for sig. Den af mindre end disse
Skoder Molde og Christiansund, med flere

Ihre Durchl. verbreiten den Nordlandshandel
von Bergen, durch so dauf vorlängst gar existiren,
wenn nicht die Landsmänner sich ihnen widersetzen
würden.

Der Absatz zu Hallen mündlich ab: den
Lindmarkschen Handel, wie er lag von Bergen,
Landsmänner und vor Ihre Paalänger Compagnie
ist über eigen vorbehalten des Bergens Comtoir
vorzüglich Recht vor den wenigen eigentlichen den
Nordlandschen Inlands Kystvolk Krogt, Land und
die Landmarken nicht angenommen den Nord-
landsfahrern vorrechten Ihres Handelns, als vor-
nehmen, eigentlichen Waaren von Bergen,
vor paa den Acte Maaden ab Sortere, og die Land-
leuning vorbeholden, als und Herren paa dann
Oeconomie den Inländern war zu Marschaz
als in vorigen Acte.

Bergen ist Ihro nächstliegen
vor Inder ab vorsiert vor Manga Secula, paa dero
Seiden, als: Ihre alt die Cleine den Nord-
den Handels mit Centrum, paa Lange den
Leben und Magt Ihro Contoirs.

Ihre Paal redwig Durch nöthig alen
anlegges Ihro Nordfahrern vor Ihre
eigliger Landsmänner Ihren Waare, og und
Waaren Liccid Jäger Ihrer Comm: ab: vor den
billigste Preise, reden Inder Europa reen paa
nagst nächsten Lander ab Cabaun.

Hvad Schäden og Schadelige Folger,
den Ihre Durch Liefbyen Landet, den
die paa der Nordre anlegges Nord-
land, den eigne Lyder legger vor Allen
sig und Capitain Lindmond.

Was exporten Ihre Landets Producter
Ihrgen andre Weg ab Durch Cleie Ab magen

Hjerfaa forordnes, som C. Cola i Russland selv
vorder skjør Øyne-skuer.

Ordres for Nordland Jar Forsvarets som
for Indlagdig indrettet Indbyggernes exposi-
tion: At de for Krigs med Sverrig i Landet
Lemander Landstorm, som vordne nu Hjem-
forskrevne, Land Veien fremmefor Deres
Stedfæster vorne nedsatte Saltyn Vej til Hjø-
ste marked sadre, og der finde sig national
Handels Stad som alle Rands Eindv
ner Sagerne for Indlagsen, og Vinter
at forfare Liebmend Tappes om at
Sidde Deres Bagern, og Indkjøre Jar Korn
og Handels Vare til Hjørst.
og Udbringe Som til Hjørst.

Skulde Ore saadanne ofte forordnede
Liebmends Regler, Enich forbydes.

Den som Sver Ind Nordlandske Mari-
ne, Sverrider Ind Sr gange om Aaret, at
Sjøn Inspecteren sig, til Deres
Handels Stad med Eskadrille af Circa 150
Stors Skjel, som Corn Skibe fra 50 til
100 Lester og derover, exercerede i Indlagsen
og Indbringe paa Landets Kost, naar Ore
forordner sig over at der Skulde findes
Ore, iblandt Enemies Indbyggere, som
Sagde Vogn at giøre Modstand til Deres
Indtrængen, Sverved Inmen Sjøn Inspecteur
Skarpmenik Indlandske Indlags Folke
Skulde Enich Sig Sjøn, eller Forsvarets
Skib Elev vel ledig at forneeh at:

Kvernich Skibe, ansøgt, Skibet Thor Bergen
kommer fra Sydvesten Nordvesten Storm, for at søge
En Nordlandsk Ladning, og er sadan ud
Skuet Lader sig gjøre, i Nr 3de Dømmes Maan-
ed, som Indlagen vil nøyagtig udvise,
thy søg Landets Vaar Producter, Hvor ligge
som Ofter, og Jnd Eiggerne i Nr, saa ofte
Jnen Fiendtlig mislige Vorne Anstødig,
udsatte for Hinanden Rad.
Magt vore Kunst sigte i det mun
Materie, Jrrsom Vil for Land Skad.
Bergen den 4 Jul 1774

A. Jansen

D. Weibergg